Lieta Nr.C30424617
CA-0702/6, 2018.g.
ECLI:LV:RAT:2018:0306.C30424617.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2018.gada 6.martā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz. Zvaigznekalna- Žagare,
tiesnese M.Zelmene,
tiesnese L.Grauda,
ar sekretāri I.Pelēkzirni,

piedaloties AAS „BALTA" pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Kristīnai Korņevai un SIA „Rīgas ūdens" pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Ozoliņam,

atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulv.34 izskatīja civillietu AAS „BALTA" prasībā pret SIA „Rīgas ūdens" par zaudējumu piedziņu, sakarā ar SIA „Rīgas ūdens" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 17.oktobra spriedumu, un

konstatēja:

2017.gada 24.februārī AAS „BALTA" Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā cēla prasību pret SIA „Rīgas ūdens" par zaudējumu piedziņu, kurā, pamatojoties uz likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 35.pantu, 40.panta pirmo daļu, Civillikuma 1651., 1759., 1765., 1773., 1775., 1779.pantu, Rīgas domes 2002.gada 17.decembra saistošiem noteikumiem Nr.39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi", lūdza piedzīt no atbildētājas zaudējumus 10 487,23 *euro* un tiesāšanās izdevumus; atzīt prasītājai tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos procentus no piedzītās summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasībā norādīts, ka 2009.gada 21.janvārī notika atbildētājas ūdensvada pievada plīsums /adrese/, kā rezultātā nodarīti bojājumi /pers. D/ ēkas /adrese/, pagraba stāva telpām.

2008.gada 15.decembrī starp /pers. D/ un prasītāju noslēgts apdrošināšanas līgums – polise Nr.35657290. 2009.gada 2.jūnijā prasītāja izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību remontdarbu veicējai SIA „Ronki" 7 370,47 Ls jeb 10 487,23 *euro*, kompensējot īpašumam /adrese/, nodarītos zaudējumus.

2009.gada 21.janvāra SIA „Namu apsaimniekošana" apsekošanas aktā atzīts, ka ūdens plūst no caurules puses, kas nāk no SIA „Rīgas ūdens" ievada.

Atbildētāja ir pašvaldības kapitālsabiedrība, kas nodrošina centralizētus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Rīgas pilsētā, uzņēmums ir profesionālis savā darbības jomā, kuram ir pienākums rūpēties par atbilstošu tehnisko nodrošinājumu. Ievērojot Rīgas domes 2002.gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" 1.4., 8.1.punktu, atbildētājai kā ūdensapgādes pakalpojumu sniedzējai ir pienākums veikt cauruļvadu profilaktisku apsekošanu, problemātisko posmu identificēšanu un nepieciešamības gadījumā nomaiņu un /vai remontu. Atbildētāja nav rūpējusies par savā valdījumā esošo cauruļvadu uzraudzību un remontu kā pienākas krietnam un rūpīgam saimniekam.

Pastāv Civillikuma 1779.pantā minētie priekšnoteikumi zaudējumu atlīdzināšanai: tiesību aizskārēja neatvainojama darbība – droša cauruļvada ekspluatācijas nenodrošināšana; zaudējumu esamība – 10 487,23 *euro* apmērā; cēloniskais sakars – SIA „Rīgas ūdens" bezdarbības rezultātā ir nodarīti bojājumi trešo personu nekustamajam īpašumam un zaudējumi 10 487,23 *euro* apmērā.

Ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu noteikts, ka *apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.*

2017.gada 29.martā tiesā saņemti SIA „Rīgas ūdens" paskaidrojumi, kuros atbildētāja prasību neatzīst, norādot, ka nav pierādīta tās prettiesiska rīcība zaudējumu nodarīšanā un zaudējumu apmērs.

2009.gada 21.janvārī ūdensvada tīkla dienesta avāriju lokalizācijas iecirknis pieņēma izsaukumu par avāriju /adrese/, ko apsekojot, konstatēta ūdens noplūde no ēkas /adrese/ pievada. 2009.gada 21.janvārī plkst.14.40 pievads tika noslēgts, 22.janvārī bojājums likvidēts un plkst.15.00 atjaunota ūdens padeve. No avārijas likvidēšanas shēmas redzams, ka ūdens noplūde notika zem brauktuves. Pagrabstāva nopludināšana iespējama, ja nav nodrošināta ārējo sienu un pamatu hidroizolācija atbilstoši būvnormatīviem vai tā ir bojāta, līdz ar to ūdens noplūde pagrabā nenotika atbildētājas vainas dēļ. Ēkas apsaimniekotājs vai īpašnieks zaudējumu novēršanai nav veicis tādus pasākumus, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi Civillikuma 1776.panta pirmās daļas izpratnē. Atbildētāja veica profilaktiskos darbus un darbības, lai likvidētu avāriju. Avārijas fakts nav pietiekams pamats atbildētājas prettiesiskas rīcības un vainas pierādīšanai, jo tas ir nejaušs notikums Civillikuma 1773.panta izpratnē un saskaņā ar 1774.pantu nejauši zaudējumi nav jāatlīdzina.

Atbildētāja apstrīd arī zaudējuma apmēru. No 2009.gada 27.janvāra Ēkas apskates protokola Nr.282346 izriet, ka bojāts grīdas lamināts un apakšklājs 98,90 m^2 un flīzes priekštelpā 17,80 m^2; iespējams zem grīdām daļēji 50 % jāmaina grīda [..]. SIA „Namu apsaimniekošana" 2009.gada 21.janvāra apsekošanas aktā atzīts, ka pagrabā notika aukstā ūdensvada avārija pirms SIA „Rīgas ūdens" ievada skaitītāja; ūdens plūst no caurules

puses; appludināts pagrabs 80 m^2; bojāts laminēta grīdas segums; bojātas flīzes 10 m^2; bojātas 2 bīdāmās durvis un iekšējās durvis uz SIA „Rīgas ūdens" ievadu. Zaudējumu apmērs pamatots ar SIA „BRB Linea" būvdarbu tāmi, ko nav parakstījuši būvspeciālisti. Zaudējumu apmērs ir apšaubāms, jo iztrūkst dokumenta obligātie rekvizīti. Tāmei nav juridiska spēka un tā nav izmantojama kā pierādījums. No tāmes izriet, ka remontam nepieciešamie darbi un materiāli maksā 4 533,68 Ls, neparedzētie izdevumi 226,68 Ls, materiālu sagāde un transports 159,38 Ls, būvorganizācijas izmaksas 544,04 Ls, plānotie uzkrājumi 362,69 Ls, sociālais nodoklis (24,09 %) 471,44 Ls, kopā 6 297,90 Ls, PVN 1 322,56 *euro*, kopā 7 620,47 Ls. Prasītājas eksperts precizējis, ka tāmē iekļauti izdevumi par telpu atjaunošanu – ēka Nr.1 6 582,56 Ls (105 m^2) un ēka Nr.2 – 1 037,91 Ls (133 m^2). Prasītāja izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību par būvdarbu veikšanu 238 m^2 (105 +133) kopplatībā pretēji protokola Nr.282346 un pārvaldnieka aktos norādītajai telpu kopplatībai 116,70 m^2 (98,90 + 17,80). Nav pierādījumu par remontdarbu veikšanu. Prasītāja nepamatoti vēlas piedzīt darba algas, būvorganizācijas izmaksas, plānotos uzkrājumus, PVN un sociālā nodokļa maksājumus, transporta izdevumus, kas būtu atlīdzināmi tikai tad, ja tās ir veiktas un pierādītas ar dokumentiem (Civillikuma 1838., 1771.pants, likums „Par pievienotās vērtības nodokli" 5.pants). Ievērojot Civillikuma 1772.pantu, apdrošināšanas atlīdzībai jāsedz apdrošinājuma ņēmēja patiesie zaudējumi, apdrošinājuma ņēmējs nedrīkst iedzīvoties.

Prasībai iestājies noilgums Komerclikuma 406.panta izpratnē, jo tā izriet no apdrošināšanas līguma, kas ir komercdarījums.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar 2017.gada 17.oktobra spriedumu prasību apmierināja, piedzina no SIA „Rīgas ūdens" zaudējumus 10 487,23 *euro* un tiesāšanās izdevumus 631,94 *euro*; atzina prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no pamatparāda summas 10 487,23 *euro*. Spriedumā ietverti šādi motīvi.

2009.gada 21.janvārī /adrese/, plīsa ūdensvads, kas radīja ūdens noplūdi no ēkas /adrese/ pievada, kā rezultāta nodarīti zaudējumi /pers. D/ ēkas /adrese/ pagraba stāva telpām.

2009.gada 6.janvārī starp /pers. D/ un AAS „BALTA" noslēgts apdrošināšanas līgums – polise Nr.35657290. 2009.gada 2.jūnijā prasītāja izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību remontdarbu veicējai SIA „Ronki" 7 370,47 Ls jeb 10 487,23 *euro*, kompensējot īpašumam /adrese/ nodarītos zaudējumus.

Rīgas pilsētas ūdensvads ir SIA „Rīgas ūdens" valdījumā un apkalpes zonā, pašvaldības izveidotas komercsabiedrības nodarītie zaudējumi ir piedzenami civiltiesiskā kārtībā no pašas komercsabiedrības, nevis attiecīgās pašvaldības.

Saskaņā ar Rīgas domes 2002.gada 17.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" atbildētājai ir pienākums ekspluatēt un remontēt valdījumā esošos ūdensvadus, kas ietver arī tāda tehniskā stāvokļa nodrošināšanu, lai neradītu zaudējumus trešajām personām. Ja tas netiek darīts, jāuzņemas atbildība par zaudējumu nodarīšanu, kas atbilst Civillikuma 863.pantam.

Likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmā daļa noteic, ka *apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību izmaksātās summas apmērā, pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem, (..)*

Citējot Civillikuma 1773., 1775., 1779.pantu, spriedumā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas, ja vienlaicīgi pastāv visi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati.

Citējot Civillikuma 1646., 1649.pantu, atzīts, ka izskatāmajā gadījumā tiesību aizskārējs atbild pat par vieglu neuzmanību, bet saskaņā ar 1784.pantu, *(..) zaudējuma nodarītājs atbild par visiem zaudējumiem (Civillikuma 1772. un 1773.pants).*

Ievērojot Civilprocesa likuma 10.panta pirmo daļu, 93.panta pirmo daļu un 104.panta pirmo daļu, tiesa kritiski vērtē atbildētājas argumentus, ka ūdens noplūde pagrabā notika, jo telpas nebija hidroizolētas. Neviens tiesas sēdē pārbaudīts un novērtēts pierādījums neapstiprina, ka ēkas pagrabstāvā nebija nodrošināta hidroizolācija atbilstoši būvnormatīviem, vai tā bija bojāta, atbildētāja nav norādījusi normatīvo aktu, kas paredz ēkas hidroizolāciju. Atsauce, ka notikums bija sen un nav iespējas pārbaudīt ēku, vērtēts kritiski, jo /pers. D/ jau avārijas dienā vērsās pie atbildētājas ar lūgumu noskaidrot avārijas cēloni, tāpēc atbildētāja nevar aizbildināties ar nespēju pārbaudīt ēku.

Konstatējami visi Civillikuma 1779.pantā noteiktie un judikatūrā nostiprinātie zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi, proti, avārija radās, jo laikus nebija apzināti un novērsti ūdensvada bojājumi, par ko atbildētājai bija pienākums rūpēties, tādējādi zaudējumi prasītājai iestājās cēloniskā sakarā ar atbildētājas prettiesisku bezdarbību, kas izpaudās kā ūdensvada neuzturēšana drošā tehniskā kārtībā.

Ūdensvada avārija nav uzskatāma par nepārvaramas varas apstākļiem vai nejaušu notikumu Civillikuma 1773., 1774.panta izpratnē, jo cēloņus, kuri bija pamatā avārijai, atbildētājai bija pienākums un iespējas novērst, taču tas nav darīts un nav pat izpētīti avārijas iemesli.

Kritiski vērtēti atbildētājas iebildumi par zaudējumu apmēru un tāmes juridisko spēku. Normatīvie akti neparedz, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, zaudējumu novērtēšanai jāpieaicina sertificēts eksperts. Apdrošinātājs zaudējumus vērtē pēc likumā „Par apdrošināšanas līgumu" noteiktā kompensācijas principa, izvērtējot vismazāko iespējamo summu, lai novērstu bojājumus un izpildītu pielīgtās saistības. To pierāda tāmē norādītā zaudējumu apmēra samazināšana gandrīz par trešdaļu. Apdrošinātājs nav ieinteresēts palielināt zaudējumu apmēru, bet maksimāli samazināt izmaksājamo summu. Apšaubot prasības summu, atbildētāja neiesniedza savu zaudējumu aprēķinu, ko tiesa varētu vērtēt, tāpēc tiesa atzīst prasītājas iesniegto zaudējumu apmēru par pierādītu.

Tiesa nepiekrīt atbildētājai, ka prasījumam iestājies noilgums. Civillikuma 1893.pantā noteikts, ka *saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likuma noteiktā noilguma termiņā.* Saskaņā ar 1896.pantu, *noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, (..)*

Ar 2010.gada 1.janvārī spēkā stājušos Komerclikuma D daļu noteikts, ka *no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš*. Komerclikuma 388.pantā noteikts, ka *komercdarījumi ir komersanta tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību*, bet saskaņā ar 389.pantu, *ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi*.

Prasītāja ir komersants, taču prasība pamatota ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.pantu; saskaņā ar likuma 2.panta ceturto daļu, *ja noslēgtajā apdrošināšanas līgumā nav norādīts likums, kuru puses piemēros no apdrošināšanas līguma izrietošo līgumisko attiecību regulēšanai, to regulēšanai piemēro šo likumu.*

Minētajā likumā nav norādīts termiņš, kādā tiesā ceļama regresa prasība, līdz ar to piemērojams Civillikumā noteiktais 10 gadu noilguma termiņš, ko prasītāja ir ievērojusi.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, norādāmas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā (Civillikuma 1756., 1765.pants); saskaņā ar minēto un Civillikuma 1759.panta 1.punktu, 1765.pantu, prasītājai ir tiesības saņemt likumiskos procentus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos*

tiesas izdevumus.

No atbildētājas prasītājas labā piedzīti tiesas izdevumi, ko veido valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, atbilstoši lietā iesniegtajiem maksājumu uzdevumiem.

SIA „Rīgas ūdens" iesniedza apelācijas sūdzību, kurā spriedumu pārsūdzēja pilnā apmērā un lūdza prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzībā pilnībā atkārtoti argumenti, kas norādīti atbildētājas rakstveida paskaidrojumos par prasību, proti, ka appludināšanas iemesls ir ēkas nepietiekošā hidroizolācija un lietā nav pierādījumu par zaudējumu apmēru, ka radušies zaudējumi ir nejauši, kas nav jāatlīdzina.

Apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēta sprieduma pareizība daļā, ka prasībai nav iestājies noilgums.

Papildus rakstveida paskaidrojumos izteiktajiem apsvērumiem apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesai bija jāpiemēro Civillikuma 1772.pants un šajā sakarā atbildētāja atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 29.oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-332/2008 norādīto, ka nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums.

Tiesa nav piemērojusi Civillikuma 1772.pantu, jo, piemēram, lamināta grīdas seguma vietā tāmē norādīts, ka ieklājams laminēts parkets, kas ir dārgāks grīdas segums.

Spriedumā norādītais, ka atbildētāja nav iesniegusi savu zaudējumu aprēķinu, ir pretrunā ar rakstveida paskaidrojumos minēto par būvdarbu un būvmateriālu apmēru palielināšanu.

Prasītāja rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību tiesā neiesniedza.

Tiesas sēdē SIA „Rīgas ūdens" pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Ozoliņš prasību neatzina, ievērojot rakstveida paskaidrojumos norādītos apsvērumus, uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē AAS „BALTA" pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Kristīna Korņeva uzturēja prasību uz tajā norādītā pamata, apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa.

Pārbaudot lietas materiālus, noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus un viedokli, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma, bet apelācijas sūdzība nav pamatota, šādu apsvērumu dēļ.

Apelācijas instances tiesa vadās no Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas, ka *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.*

Apelācijas sūdzībā spriedums tiek pārsūdzēts pilnībā, taču nav apstrīdēti šādi pirmās instances tiesas lietā nodibinātie fakti.

2009.gada 21.janvārī /adrese/, plīsa ūdensvads, kas radīja ūdens noplūdi no ēkas /adrese/ pievada, kā rezultāta nodarīti zaudējumi /pers. D/ piederošās ēkas /adrese/ pagraba stāva telpām.

2009.gada 6.janvārī starp /pers. D/ un AAS „BALTA" noslēgts apdrošināšanas līgums – polise Nr.35657290.

2009.gada 2.jūnijā prasītāja izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību remontdarbu veicējai SIA „Ronki" 7 370,47 Ls jeb 10 487,23 *euro* apmērā, kompensējot /pers. D/ īpašumam /adrese/ nodarītos zaudējumus.

Rīgas pilsētas ūdensvads ir SIA „Rīgas ūdens" valdījumā un apkalpes zonā, pašvaldības izveidotas komercsabiedrības nodarītie zaudējumi ir piedzenami civiltiesiskā kārtībā no pašas komercsabiedrības, nevis attiecīgās pašvaldības.

Minētie fakti saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesai nav jāpārbauda, jo apelācijas sūdzībā tie netiek apstrīdēti.

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts arī pirmās instances tiesas secinātais, ka saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 32.panta otro daļu un 40.panta astoto daļu prasības noilgums lietā nav iestājies, jo atbildētāja nav ne apdrošinātā persona, ne apdrošināšanas līguma dalībniece, prasījuma tiesības pret viņu pastāv uz likuma pamata, uz ko attiecināmas vispārējās Civillikuma normas par noilgumu.

Apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēts arī pirmās instances tiesas noskaidrotais, ka saskaņā ar Rīgas domes 2002.gada 17.decembra saistošo noteikumu Nr.39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi" (turpmāk RD saistošie noteikumi) 1.4.punktu, Rīgas pilsētas ūdensvada un kanalizācijas tīkli un būves atrodas atbildētājas valdījumā un apkalpes zonā. RD saistošo noteikumu 8.1.punkts paredz, ka pakalpojumu sniedzēja valdījumā un apkalpes zonā esošos ūdensvada un kanalizācijas tīklus, ūdensvada pievadus un kanalizācijas izvadus (saskaņā ar noteikumu 1.4.punktu) ekspluatē un remontē pakalpojumu sniedzējs – uzņēmums, kurš ūdensapgādes un kanalizācijas nozarē sniedz sabiedriskos pakalpojumus, proti, šajā gadījumā SIA „Rīgas ūdens".

Nepastāv strīds, ka SIA „Rīgas ūdens" ir Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība, kura kā komersants nodrošina pašvaldības funkcijas – ūdensapgādi un kanalizāciju, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu, t.i., komunālos pakalpojumus likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 1.punkta izpratnē; naudas līdzekļi funkciju nodrošināšanai tiek iegūti no klientu maksas par pakalpojumiem un atbilstoši apstiprinātam budžetam. Atbildētāja veic saimniecisko darbību ar mērķi gūt peļņu no ūdensvadu ekspluatācijas un ar to saistīto pakalpojumu sniegšanas, līdz ar to tai ir pienākums nodrošināt lietas (ūdensvadu) esamību tādā tehniskā stāvoklī, lai tie neradītu kaitējuma rašanās draudus trešajām personām.

Atbildētājai ir pienākums ekspluatēt un remontēt savā valdījumā esošos ūdensvadus, kas ietver arī tāda tehniskā stāvokļa nodrošināšanu, lai neradītu zaudējumus trešajām personām, jo saskaņā ar Civillikuma 863.pantu, *tas, kas bauda vai vēlas baudīt kādas lietas labumus, tam arī jānes ar šo lietu saistītie pienākumi, kā arī trešās personas šai lietai vai tās dēļ taisītie izdevumi.*

Apelācijas sūdzībā netiek apstrīdēts pirmās instances tiesas viedoklis, ka uz izskatāmo lietu attiecas Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 9.augusta lēmumā lietā Nr. SKA-0332-05 atzītais: „(..) gadījumā, ja komercsabiedrība, kas nodarbojas ar komunālo pakalpojumu sniegšanu, kādu tehnisku iemeslu dēļ (piemēram, ūdensvada caurules bojājuma dēļ) nodara trešajām personām zaudējumus, atzīstams, ka (..) veicot komercdarbību, nepienācīgas rūpības rezultātā nodara tām zaudējumus. Līdz ar to atbildība par šādu nodarījumu saskaņā ar Civillikumu vērtējama kā prasījums, kas izriet no neatļautas darbības jeb delikta attiecībām".

Apmierinot prasību, pirmās instances tiesa vadījās no likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta, kas noteic AAS „BALTA" regresa prasības tiesības pret SIA „Rīgas ūdens", Civillikuma 1773., 1775., 1779.panta, kas regulē zaudējumu atlīdzības pienākumu un priekšnoteikumus, atzīstot, ka ūdensvada avārija radās, jo laikus nebija apzināti un novērsti ūdensvada bojājumi, par ko atbildētājai bija pienākums rūpēties, tādējādi zaudējumi prasītājai iestājās cēloniskā sakarā ar atbildētājas prettiesisku bezdarbību, kas izpaudās kā ūdensvada neuzturēšana drošā tehniskā kārtībā.

Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim un vadās no Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas, saskaņā ar kuru, *ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt*.

Ievērojot apelācijas sūdzības saturu, Civillietu tiesas kolēģijai atkārtoti ir jāizvērtē pušu strīds par to, vai atbildētāja ir tā persona, kura ir atbildīga par zaudējumiem, kas radušies ūdensvada avārijas rezultātā; vai zaudējumi ir uzskatāmi par tādiem, kas jāatlīdzina Civillikuma 1775.panta izpratnē; vai prasītāja ir pierādījusi zaudējumu apmēru.

Saskaņā ar Civillikuma 1773.pantu, *zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas, netiešs – kad tas cēlies sagadoties sevišķiem apstākļiem vai attiecībām, nejaušs – kad tā cēlonis ir nejaušs notikums vai nepārvaramā vara*.

Civillikuma 1775.pants noteic, ka *katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.*

Tas, kāds zaudējums katrā konkrētā gadījumā nodarīts (tiešs, netiešs vai nejaušs), ir konkrētu apstākļu vērtējums. Saistībā ar zaudējumiem izskatāmajā lietā, kas prasītājai radušies ūdensvada plīsuma avārijas rezultātā, ir būtiski nošķirt nejaušus zaudējumus no netiešiem zaudējumiem, jo, atbilstoši Civillikuma 1774.pantam, *nejaušs zaudējums nevienam nav jāatlīdzina*, bet netieši zaudējumi ir jāatlīdzina, un uz tiem ir attiecināmi Civillikuma 1779.pantā uzskaitītie zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, *katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savu prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība*.

Civillikuma 1773.panta izpratnē nejauša zaudējuma pamatā ir nejauša notikuma vai nepārvaramas varas iedarbība. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka ūdensvada plīsuma iemesls būtu nejaušs notikums vai nepārvaramas varas iedarbība.

Jēdziens „nepārvarama vara" nevienā normatīvajā aktā nav skaidrots. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 11.februāra spriedumā lietā Nr. SKC – 30/2009 izteikta atziņa, ka nepārvarama vara ir no pušu gribas neatkarīgs apstāklis un šķērslis pienākuma izpildīšanā. Šādu apstākli nevar saprātīgi paredzēt, nedz arī kontrolēt.

Izskatāmajā gadījumā SIA „Rīgas ūdens" bija iespēja paredzēt un kontrolēt savā valdījumā esošo ūdensvadu tehnisko stāvokli, un tai bija pienākums izdarīt visu iespējamo, lai novērstu ūdensvada plīsanas iespējas. Atbildētāja ir rīkojusies neattaisnojami, jo nav pienācīgi izpildījusi savus pienākumus apsekot un remontēt tās valdījumā esošos ūdensvadus.

Vispārzināms ir fakts, ka avārijas sakarā ar ūdensvadu plīsumu notiek samērā bieži, līdz ar to avārijas cēloniskajā pamatojumā nav tāds ārpuslīgumisks ārkārtējs dabas notikums, kuru atbildētāja, kuras valdījumā atrodas ūdensvadu caurules, saprātīgi nevar paredzēt.

Novērtējot minētos apsvērumus kopsakarā ar lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģijai ir pamats secināt – ja atbildētāja būtu nodrošinājusi pienācīgas pārbaudes un savlaicīgu ūdensvada remontu, ūdensvada plīsums nebūtu noticis un ūdens noplūdes rezultātā nebūtu bojāts trešajai personai piederošais īpašums. Tā kā atbildētāja ir rīkojusies nevērīgi, ekspluatējot inženierkomunikācijas, kurām nav nodrošināta pienācīga apkope un uzturēšana, SIA „Rīgas ūdens" ar savu bezdarbību ir pieļāvusi citas personas tiesību aizskārumu.

Līdz ar to ūdensvada avārija nav uzskatāma par nepārvaramas varas apstākļiem vai nejaušu notikumu Civillikuma 1773., 1774.panta izpratnē, kā tas tiek apgalvots apelācijas sūdzībā.

Pastāvot šādiem apstākļiem, prasītāja ir pierādījusi, ka zaudējumi ir radušies sakarā ar atbildētājas prettiesisko rīcību, nepienācīgi rūpējoties par tās valdījumā esošajiem ūdensvadiem, kamēr atbildētāja nav pierādījusi pretējo.

Savus iebildumus pret prasību un apelācijas sūdzību SIA „Rīgas ūdens" pamato arī ar viedokli, ka ūdens noplūde ēkas /adrese/ pagrabā nenotika atbildētājas vainas dēļ, bet tāpēc, ka nebija nodrošināta minētās ēkas sienu un pamatu pienācīga hidroizolācija vai tā bija bojāta. Vienīgais rakstveida pierādījums, ar kuru šis apgalvojums tiek pamatots, ir atbildētājas sastādītā avārijas vietas shēma, no kuras redzams, ka ūdensvada plīsuma vieta atradās aptuveni 7 m attālumā no ēkas /adrese/ /l.l.42/.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis šajā sakarā papildus atsaucās uz 2001.gada 16.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 444 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 405-01 „Būvju tehniskā apsekošana"" Pielikuma 4.1. un 4.4.punktu, kuros noteiktas prasības ēkas pamatiem un pašnesošajām sienām, t.sk., paredzot pamatu hidroizolāciju un ārsienu aizsardzību pret mitrumu.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, lietas materiāliem atbilstošs ir pirmās instances tiesas secinājums, ka neviens tiesas sēdē pārbaudīts un novērtēts pierādījums neapstiprina atbildētājas apgalvojumu, ka ēkas /adrese/ pagrabstāvā nebija nodrošināta hidroizolācija atbilstoši būvnormatīvu prasībām, vai tā bija bojāta. Apelācijas instances tiesā papildus pierādījumi šajā sakarā nav iesniegti.

Apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesai un kritiski vērtē atbildētājas iebildumus par to, ka nav iespējams pārbaudīt ēkas stāvokli. No lietas materiāliem redzams, ka jau avārijas dienā 2009.gada 21.janvārī /pers. D/ vērsās pie atbildētājas ar lūgumu noskaidrot avārijas cēloni /l.l.30/, taču lietā nav ziņu par to, ka šis lūgums būtu izpildīts, jo SIA „Rīgas ūdens" atbildes vēstulē ir aprobežojusies vienīgi ar fakta konstatāciju par ūdens pievada noslēgšanu un ūdens padeves atjaunošanu /l.l.37/. Ievērojot minēto, tiesai ir pamats atzīt, ka atbildētājai bija ne tikai iespēja, bet pat pienākums noskaidrot avārijas cēloni, ko tā nav izdarījusi un šī iemesla dēļ SIA „Rīgas ūdens" nevar aizbildināties ar nespēju pārbaudīt ēkas tehnisko stāvokli.

Ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu noteikts, ka *tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.*

Vadoties no minētās normas, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka loģikas likumiem un dzīvē gūtiem novērojumiem neatbilstošs ir SIA „Rīgas ūdens" apgalvotais par ēkas pamatu nepienācīgu hidroizolāciju, jo šādā gadījumā ēkas pagraba telpas būtu applūdušas permanenti – gruntsūdeņu un nokrišņu ietekmē. Šādu pierādījumu lietā nav, tieši otrādi – par pretējo liecina lietai pievienotās fotogrāfijas /l.l.56-63/.

Ievērojot minētos apstākļus, nepamatots un nepierādīts ir atbildētājas viedoklis, ka ūdens noplūde ēkas /adrese/ pagrabā nenotika SIA „Rīgas ūdens" vainas dēļ, bet ēkas neatbilstoša tehniskā stāvokļa dēļ.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā tieši SIA „Rīgas ūdens" ir tā persona, kura ir atbildīga par trešajai personai nodarīto zaudējumu, jo tā laikus neapzināja un nenovērsa ūdensvada bojājumus, par ko atbildētājai bija pienākums rūpēties. Atbildētāja nav rīkojusies ar krietna saimnieka rūpību, jo tā nav pienācīgi izpildījusi savus pienākumus apsekot un remontēt tās valdījumā esošos ūdensvadus.

Apelācijas sūdzībā izteiktie iebildumi par zaudējumu apmēru ir identiski pirmās instances tiesā iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos norādītajiem, kas spriedumā ir pietiekoši izvērtēti.

Judikatūrā atzīts, ka zaudējumi apdrošināšanas kompānijai rodas ar brīdi, kad tiek izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība, ja klients to izvēlas saņemt

naudā *(skat. 2010.gada 29.septembra Augstākās tiesas Senāta spriedumu lietā Nr. SKC-191 un 2012.gada 4.decembra spriedumu lietā Nr. SKC -656.)*.

Līdz ar to lietā nav nozīmes apstāklim, vai remontdarbu veicēja SIA „Ronki" 7 ir veikusi /pers. D/ īpašumā /adrese/, paredzētos remonta darbus.

Neviens normatīvais akts nenosaka, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājam zaudējumu novērtēšanai būtu jāpieaicina sertificēts eksperts. Apdrošinātājs izvērtē zaudējumu apmēru un darbojas pēc likumā „Par apdrošināšanas līgumu" noteiktā kompensācijas principa, izvērtējot vismazāko iespējamo summu, lai novērstu radītos bojājumus un izpildītu savas ar līgumu uzņemtās saistības.

Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt lietā iesniegto tāmi, ko sastādījis uzņēmējs SIA „BRB Linea" /l.l.10-12/. No lietas materiāliem redzams, ka AAS „BALTA" speciālists tāmi ir pārbaudījis un no tās svītrojis vairākas pozīcijas, samazinot izmaksājamo apdrošināšanas atlīdzību no 12 185,63 Ls uz 7 620,47 Ls.

No atlīdzības aprēķina redzams, ka no minētās summas ieturēts kopējais pašrisks 250 Ls, līdz ar to apdrošinājuma ņēmējai izmaksāti 7 370,47 Ls, kas atbilst 10 487,23 *euro* /l.l.14, 25/.

Sākotnējais telpām nodarītais kaitējums fiksēts 2009.gada 21.janvāra SIA „Namu apsaimniekošana" sastādītajā apsekošanas aktā /l.l.15/, kurā norādīts, ka appludinātas pagraba telpas apmēram 80 m^2 platībā, bojāts linoleja grīdas segums, bojātas flīzes 10 m^2 platībā, bojātas 2 bīdāmās durvis un iekšējās durvis uz SIA „Rīgas ūdens" ievadu.

2009.gada 27.janvārī telpas apsekojis prasītājas pārstāvis, par ko sastādīts ēkas apskates protokols Nr.282346, konstatējot, ka bojāts ir grīdas segums 98,9 m^2 platībā un grīdas apakšklājs, bojātas flīzes 17,80 m^2 platībā, iespējams zem grīdām daļēji 50 % jāmaina lagas, dēļi, bojāts reģipša apšuvums – emulsijas krāsojums /l.l.9/.

Tāmes saturam neatbilstošs ir atbildētājas apgalvojums, ka prasītāja esot izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību par būvdarbu veikšanu 238 m^2 (105 +133) kopplatībā pretēji protokola Nr.282346 un pārvaldnieka aktos norādītajai telpu kopplatībai 116,70 m^2 (98,90 + 17,80). No tāmes redzams, ka grīdas segums ir mainīts 98 m^2 apmērā (linolejs) un 18,90 m^2 apmērā (flīzes), savukārt platība 238 m^2 (105 +133) tāmes beigās norādīta kā kopējā katras telpas platība, kam nav sakara ar būvdarbu apjomu un tāmē norādītajiem izcenojumiem.

Pamatoti atsaucoties uz judikatūrā izteikto atziņu, ka nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 29.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-332/2008*), apelācijas sūdzībā izteikts iebildums par Civillikuma 1772.panta nepareizu piemērošanu, proti, tiesa neesot vērtējusi izmantojamo būvmateriālu vērtību, jo, piemēram, linoleja grīdas seguma vietā tāmē norādīts, ka ieklājams laminēts parkets, kas ir dārgāks grīdas segums.

Civillietu tiesas kolēģija minētos iebildumus vērtē kritiski, jo lietā nav iesniegti pierādījumi, ka linoleja grīdas segums un laminēts parkets būtu dažādi un atšķirīgi materiāli.

Iebilstot pret tāmē norādītajām pozīcijām, atbildētāja nav konkrēti norādījusi, kuras no pozīcijām būtu nevajadzīgas, pārspīlēti dārgas vai kā citādi neattiecināmas uz mērķa sasniegšanu, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli.

Līdz ar to tiesai nav pamata piekrist apelācijas sūdzībā apgalvotajam, ka atbildētāja ir iesniegusi savu vērtējamu aprēķinu par būvdarbu un būvmateriālu apmēru palielināšanu.

Vadoties no Civillikuma 1759., 1760., 1765.panta un tiesu prakses (*skat. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 16.aprīļa lēmumu lietā Nr. SPC-30*), Civillietu tiesas kolēģija atzīst prasītājai tiesības saņemt arī likumiskos nokavējuma 6 % gadā no galvenā parāda, sākot ar tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienu līdz sprieduma izpildei, kas atbilst Civilprocesa likuma 195.pantam, saskaņā ar kuru, *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda (..) prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, (..).*

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietas apstākļus ir novērtējusi vispusīgi un objektīvi un prasību pamatoti apmierinājusi, kamēr apelācijas sūdzībā norādītie argumenti tiesas sēdē neguva apstiprinājumu un nav pamats prasību noraidīt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus*.

Ievērojot minēto, no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi, ko veido valsts nodeva par prasības celšanu 627,24 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 *euro*, kuru esamību pierāda lietā iesniegtie maksājumu uzdevumi /l.l.7-8/.

Civillietu tiesas kolēģija vadās no Civilprocesa likuma 44.panta otrās daļas, ka *ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, (..).*

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja pārstāve iesniedza faktūrrēķinu un izdruku no norēķina konta, no kuriem redzams, ka AAS „BALTA" ir bijuši izdevumi 240 *euro* apmērā zvērināta advokāta palīdzības samaksai.

Ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu noteikts, ka *atlīdzināmie ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 euro līdz 57 000 euro, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 euro.*

Līdz ar to izskatāmajā gadījumā maksimālais pieļaujamais prasītājai atlīdzināmo izdevumu apmērs zvērināta advokāta palīdzības samaksai būtu 2 850 *euro*.

Pie šādiem apstākļiem izdevumi 240 *euro* apmērā zvērināta advokāta palīdzības samaksai ir samērīga un pat pieticīga summa, ievērojot advokāta sniegtās juridiskās palīdzības apjomu.

Ar lietas izskatīšanu saistītie tiesas izdevumi lietā ir samaksāti pietiekošā apmērā un to papildus piedziņai valsts ienākumos nav pamata.

Saskaņā ar iepriekš minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

AAS „BALTA" prasību pret SIA „Rīgas ūdens" par zaudējumu piedziņu **apmierināt.**

Piedzīt no SIA „Rīgas ūdens", reģistrācijas Nr.40103023035, AAS „BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, labā zaudējumus 10 487,23 *euro* (desmit tūkstoši četri simti astoņdesmit septiņi *euro* 23 centi) un tiesāšanās izdevumus 871,94 *euro* (astoņi simti septiņdesmit viens *euro* 94 centi), ko veido valsts nodeva par prasības celšanu 627,24 *euro* (seši simti divdesmit septiņi *euro* 24 centi), ar lietas izskatīšanu saistītie tiesas izdevumi 4,70 *euro*

(četri *euro* 70 centi) un ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 240 *euro* (divi simti četrdesmit *euro*), samaksu veicot AAS „BALTA" norēķinu kontā „Swedbank" AS, konta Nr.LV49HABA0551003835970.

Noteikt AAS „BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no SIA „Rīgas ūdens", reģistrācijas Nr.40103023035, likumiskos 6 % (seši procenti) no pamatparāda summas 10 487,23 *euro* (desmit tūkstoši četri simti astoņdesmit septiņi *euro* 23 centi).

Noteikt SIA „Rīgas ūdens" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit dienas) pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Spriedums sastādīts 2018.gada 6.martā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Zvaigznekalna-Žagare

Tiesnese M.Zelmene

Tiesnese L.Grauda